SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.:	24/642
Dok.nr:	24/38222
Arkiv:	FE-089
Saksbehandler:	Oddbjørg Birkelid
Dato:	06.01.2025

Fritak fra verv som meddommer i Midtre Hålogaland Tingrett, rettssted Sortland Espen Waage

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
PS - 027/25	Formannskapet	06.02.2025

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING
Formannskapet gir Espen Waage fritak fra sitt verv som meddommer i Midtre Hålogaland Tingrett, rettssted Sortland.

Fritaket får virkning fra vedtaksdato og gjelder ut inneværende valgperiode 2025-2028.

Hjemmel for vedtaket er domstolsloven §§ 74 og 76.

Formannskapet behandling - 06.02.2025 - PS-027/25

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Votering:
Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

Formannskapet PS - 027/25 VEDTAK:
Formannskapet gir Espen Waage fritak fra sitt verv som meddommer i Midtre Hålogaland Tingrett, rettssted Sortland.

Fritaket får virkning fra vedtaksdato og gjelder ut inneværende valgperiode 2025-2028.

Hjemmel for vedtaket er domstolsloven §§ 74 og 76.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN
Saken gjelder søknad om fritak fra meddommerverv, begrunnet i arbeidssituasjon.

FAKTA I SAKEN
Espen Waage er valgt til meddommer i tingretten for perioden 2025-2028. Waage søkte om å bli

meddommer 16.03.2024. Valgene som meddommere og skjønnsmenn ble gjort i kommunestyret 20.06.2024, sak 054/24.

Espen Waage har den 19.11.2024 søkt om fritak fra meddommervervet, med supplering 22.11.2024, som følger:

…"Da Sortland kommune la ut på sin hjemmeside at det skulle velges nye varameddommere til Vesterålen tingrett, meldte jeg min interesse for dette. Syntes dette virket veldig interessant, men ser dessverre i ettertid at dette ikke er forenlig med min jobb. Ønsker med dette at min tildeling som varameddommer i Vesterålen tingrett blir slettet."
Og:
…, ser i ettertid at mitt verv som varameddommer i Vesterålen tingrett ikke er forenlig med min jobb. Årsaken er at jeg jobber på anlegg å er mye borte, dette byr på problem hvis jeg må møte som vara i ei rettssak. Det er forbundet med ganske høye kostnader mtp bestilling av flybillett om det skulle være slik at jeg er på jobb å blir nødt til å reise hjem for å møte i retten. Et annet problem er at det vil bli litt problematisk for meg å finne en stedfortreder i min stilling når jeg er vekk. Jeg må bare beklage å be om at mitt verv i Vesterålen tingrett blir slettet, dette av personlige å jobbmessige grunner. Håper på forståelse for dette."

Myndighet og lovanvendelse
Sortland kommunes delegeringsreglement pkt. 9 - delegering etter særlov lyder slik:

"Formannskapet delegeres myndighet til å innvilge fritak som lagrettemedlemmer eller meddommere etter lovens § 74".

Domstolloven § 74 lyder slik:
"En person kan kreve seg fritatt fra valg dersom helsetilstand eller andre særlige grunner tilsier det, eller vedkommende har vært medlem av et utvalg av lagrettemedlemmer eller meddommere i to perioder tidligere. Avgjørelse om fritak treffes av kommunen."

Domstolloven § 76 annet ledd lyder slik:
"Den som er kommet i en situasjon som nevnt i § 74 første ledd, kan kreve seg slettet fra utvalget."

I forarbeidene til nåværende bestemmelse i § 74 uttaler lovutvalget i NOU-2002-11 «Dømmes av likemenn» at:
«6.6.2 Utvalgets vurdering
Vervet som lekdommer bør fortsatt være en borgerplikt. Ved frivillighet risikerer man vanskeligheter med å få tak i tilstrekkelig antall lekdommere. Videre risikerer man at rekrutteringen blir skjev, og at lekdommermassen blir lite representativ med hensyn til sosial og etnisk bakgrunn mv. Man bør derfor ha plikt til å påta seg vervet. Under visse forutsetninger må man imidlertid ha anledning til å kreve seg fritatt. Samtidig er domstolene og samfunnet best tjent med motiverte og interesserte dommere, og fritaksreglene bør neppe praktiseres meget strengt.
I likhet med utelukkelsesreglene, bærer de någjeldende reglene om hvem som kan kreve seg fritatt fra valg, preg av å være utformet i en svunnen tid. Utvalget kan ikke se nødvendigheten av å beholde de eksisterende reglene for fritak for bestemte stillingskategorier eller for alder. Etter utvalgets syn bør disse utgå og erstattes av en generell fritakshjemmel, med utgangspunkt i bestemmelsen i § 67 nr. 4. Det bør således være anledning til å kreve seg fritatt av hensyn til egen fysisk eller psykisk helse, eller dersom man kommer i konflikt med sin alvorlige overbevisning, av religiøs eller annen art (jf. forslaget foran om at prester og forstandere i trossamfunn ikke lengre skal være utelukket fra valg) eller dersom andre særlige grunner tilsier det – for eksempel dersom man ikke kan gjøre tjeneste uten å forsømme særlige private eller offentlige gjøremål.»

VURDERING
Waage er valgt som meddommer for perioden 2025- 2028 etter selv å ha meldt sin interesse i mars

2024. Han ser imidlertid nå at vervet vil være vanskelig å kombinere med arbeidssituasjonen som innebærer anleggsarbeid på ulike steder, påfølgende reising og utfordring med å skaffe vikar.

Slik Waage beskriver sin arbeidssituasjon, kan det vurderes til at det her foreligger særlige grunner for å kunne gi fritak fra vervet. Riktignok finnes det kompensasjonsordninger for kostnader som vervet utløser, herunder reisekostnader. Det er også bestemmelser om at…*"gyldig fravær foreligger hvis sykdom eller andre hindringer gjør det umulig eller uforholdsmessig byrdefullt å møte".*

For Waages del synes det å være uforutsigbare omstendigheter ved selve arbeidsforholdet som vil kreve tiltak utover det rent økonomiske når han utpekes som meddommer eller varameddommer til en sak. Det vises her til lovforarbeidene som vektlegger plikten til å påta seg vervet, men som også påpeker at fritaksreglene neppe bør praktiseres meget strengt. Og videre at man kan fritas.. "*dersom andre særlige grunner tilsier det".*

Kommunedirektøren anbefaler at Waage gis fritak fra sitt verv som meddommer i Midtre Hålogaland Tingrett, rettssted Sortland, begrunnet med arbeidssituasjonen, og med virkning fra vedtaksdato og ut inneværende valgperiode 2025-2028.

Såfremt søknaden innvilges, meldes dette til domstolsmyndigheten. Dersom domstolsmyndigheten finner grunnlag for å supplere meddommerutvalget for valgperioden 2025-2028, vil det legges fram sak om slikt valg til kommunestyret.

Personalmessige forhold
Ikke relevant for saken.

Økonomiske forhold
Ikke relevant for saken.

Folkehelse
Ikke relevant for saken.

Klima-, miljø- og naturforhold
Ikke relevant for saken.

KONKLUSJON
Det gis fritak som omsøkt.